

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos**

### **Johdanto**

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne yllä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi sekä niin sanottuun asiakasmaksuasetukseen ehdotettavista muutoksista ja asetuksen perustelumuistioluonnoksesta. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muutoksia terveydenhuoltolakiin, sairausvakuutuslakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (jäljempänä asiakasmaksulaki). Ehdotukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä tehtyihin päätöksiin sekä hallituskauden aikana tunnistettuihin sääntelytarpeisiin.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että ensihoitopalveluun sisältyviä sekä muita Kelan nykyisin sairaankuljetuksina korvaamia ambulanssikuljetuksia ei enää 1.1.2027 lukien toteutuneiden kuljetusten osalta korvattaisi sairausvakuutuksesta. Nämä kuljetukset siirtyisivät tänä ajankohtana täysin hyvinvointialueiden järjestämis- ja rahoitusvastuulle. Kuljetusten rahoitus tulisi jatkossa pääosin valtiolta ja hyvinvointialueille säädettäisiin mahdollisuus periä kuljetuksista hieman nykyistä sairausvakuutuslaissa säädettyä omavastuuta korkeampi asiakasmaksu. Myös Ahvenanmaan maakuntaan muutoksesta aiheutuvat vaikutukset huomioitaisiin tekemällä tarvittavat sääntelymuutokset, joista järjestetään erillinen lausuntokierros kevään aikana. Kuljetusten rahoitusta koskevan valtion rahoituksen hankkiminen toteutettaisiin niin sanotun kanavointiratkaisun kautta. Tarvittavan valtion rahoituksen hankkimiseksi valtion kannalta kustannusneutraalisti sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen vakuutettujen rahoitusosuutta korotettaisiin ja vastaavasti valtion rahoitusosuutta alennettaisiin. Terveystenhuoltolakiin ja sairausvakuutuslakiin esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset liittyvät tämän kokonaisuudistuksen toteuttamiseen. Lisäksi uudistusta toimeenpantaisiin asiakasmaksulainsäädännön muutoksin, jotka olisivat osin lain ja osin asetuksen tasoisia.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi muita muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan sääntelyyn. Nykyinen asiakasmaksujen indeksitarkistuksia koskeva sääntely ehdotetaan uudistettavaksi siten, että jatkossa asiakasmaksujen, pitkäaikaisten palvelujen käyttövarojen ja tuloarajojen euromääriä tarkistettaisiin vuosittain hyvinvointialueiden hintaindeksin (jäljempänä hyvinvointialueindeksi) muutoksen mukaisesti. Ensimmäisen kerran kyseisellä indeksillä tarkistettuja enimmäismaksuja sovellettaisiin 1.1.2027 lukien. Muutoksesta säädettäisiin sekä asiakasmaksulaissa että -asetuksessa. Lisäksi asiakasmaksulaissa olevaa käyttämättä

jätetyn palvelun maksua korotettaisiin ja sen soveltamisalaa laajennettaisiin vuoden 2026 alusta lukien.

## **Tausta**

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti. Ehdotuksen toteuttamista täsmennettiin vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä muun muassa siten, että se tulisi toteuttaa valtion kannalta kustannusneutraalisti, ja että uudistuksessa huomioidaan Ahvenanmaan maakunta. Kehysriihessä päätettiin myös asiakasmaksujen sitomisesta hyvinvointialueindeksiin sekä siitä, että indeksitarkistukset toteutettaisiin jatkossa vuosittain. Käyttämättä jätetyn palvelun maksun sääntelymuutosten taustalla on poliittinen linjaus maksun muutostarpeista.

## **Tavoitteet**

Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti, sekä toteuttaa uudistuksen toteutukseen liittyviä kehysriihen päätöksiä. Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusjärjestelmää sekä huolehtia ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten ohella muiden sairaankuljetuksena korvattujen ambulanssikuljetusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on tukea hyvinvointialueiden taloudellisia edellytyksiä turvata sosiaali- ja terveyspalvelut sekä osaltaan vahvistaa valtion taloutta. Esityksellä toteutetaan julkisen talouden suunnitelmaa 2025–2028 sekä siihen liittyen kehysriihen päätösten mukaista tavoitetta hyvinvointialueiden maksujen nykyistä paremmasta kustannustason kehityksen vastaavuudesta pidemmällä aikavälillä. Esityksellä tavoitellaan myös sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita palvelujen saatavuuden tukemiseksi. Keskeistä tästä näkökulmasta olisi sen turvaaminen, että maksut pysyisivät edelleen asiakkaalle kohtuullisina erityisesti silloin, kun asiakkaat joutuvat käyttämään paljon sosiaali- ja terveyspalveluita, ja että pitkäaikaisissa palveluissa olevien asiakkaiden maksukyvyyn mukaan määräytyvien asiakasmaksujen euromääräiset tulorajat ja vähimmäiskäyttövarat kasvaisivat samassa suhteessa kyseisistä palveluista perittäviin asiakasmaksuihin nähden.

## **Vastausohjeet vastaanottajille**

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 25.5.2025.

## Aikataulu

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevista luonnoksista hallituksen esitykseksi ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä valtioneuvoston asetukseksi ja sen perustelumuistioksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausunnonantajia pyydetään huomioimaan, että esimerkiksi esityksen vaikutusarviointeja erityisesti tiedonhallintavaikutusten osalta täydennetään. Myös taloudellisten vaikutusten osalta arviot päivitetään vuoden 2027 tasoon ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta [lausuntopalvelu.om@gov.fi](mailto:lausuntopalvelu.om@gov.fi). Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla ([linkki](#)).

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/35922/2023.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen [kirjaamo.stm@gov.fi](mailto:kirjaamo.stm@gov.fi). Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/35922/2023.

Kirjeitselausunnon voi toimittaa osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö  
PL 33  
00023 VALTIONEUVOSTO

## Valmistelijat

Lisätietoja antavat:

esityksen vastuuvalmistelija hallitussihteeri Karin Viitanen p.0295 163 115, (poissa 15-21.4. sekä 25.4.) sekä

erityisasiantuntija Marjo Kekki, p. 0295 163 253.

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

## Liitteet:

[HE Asiakasmaksulaki FI lausuntokierrokselle 14.4.2025.pdf](#)

[Perustelumuistio asiakasmaksuasetus.pdf](#)

[VNA sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta.pdf](#)

[Lausuntopyyntö 14.04.2024 .pdf](#)

**Jakelu:**

Ahvenanmaan valtuuskunta  
Aivovammaliitto ry  
Akava ry  
A-Kiltojen Liitto ry  
A-klinikka  
Apotti  
Autismiliitto  
Barnavårdsföreningen i Finland rf  
CGI  
Diabetesliitto  
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia  
Elinkeinoelämän keskusliitto EK  
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry  
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry  
Epilepsialiitto  
EskoSystems  
Etelä-Karjalan hyvinvointialue  
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue  
Etelä-Savon hyvinvointialue  
Etelä-Suomen aluehallintovirasto  
FDUV  
FinnHEMS Oy  
Helsinki  
Hengityслиitto  
Hengitystuki ry  
HUS  
Hyvinvointiala Hali ry  
Hyvinvointiala Hali ry  
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy  
Hätäkeskuslaitos  
Ihmisoikeuskeskus  
Invalidiliitto ry  
Itä-Suomen aluehallintovirasto  
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue  
Kainuun hyvinvointialue  
Kansaneläkelaitos  
Kanta-Hämeen hyvinvointialue  
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry  
Kehitysvammaliitto ry  
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue  
Keski-Suomen hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue  
Kilpailu- ja kuluttajavirasto  
Korkein hallinto-oikeus  
Kuluttajaliitto ry  
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT  
Kuuloliitto ry  
Kuurojen Liitto ry  
Kymenlaakson hyvinvointialue  
Kynnys ry  
Lapin aluehallintovirasto  
Lapin hyvinvointialue  
Lapsiasiavaltuutettu  
Lastensuojelun keskusliitto  
Lihastautiliitto ry  
Lounais-Suomen aluehallintovirasto  
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto  
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue  
Lääkäripalveluyritykset LPY  
Mannerheimin lastensuojeluliitto  
Mielenterveyden keskusliitto ry  
Muistiliitto ry  
Neuroliitto ry  
Niuvanniemen sairaala  
Näkövammaisten liitto ry  
Oikeusministeriö  
Opetus- ja kulttuuriministeriö  
Pirkanmaan hyvinvointialue  
Pohjanmaan hyvinvointialue  
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue  
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue  
Pohjois-Savon hyvinvointialue  
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto  
Psoriasiliitto  
Puolustusvoimat  
Päijät-Hämeen hyvinvointialue  
Rajavartiolaitos  
Saamelaiskäräjät  
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf  
Satakunnan hyvinvointialue  
Selkäydinvammaiset Akson ry  
Sininauhaliitto ry  
Sisäministeriö  
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira  
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry  
STTK ry  
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry  
Suomen CP-Liitto  
Suomen Ensihoitoalan Liitto ry  
Suomen Hammaslääkäriliitto  
Suomen Luustoliitto ry  
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Suomen Lääkäriliitto ry  
Suomen potilasasiavastaavat ry  
Suomen Reumaliitto ry  
Suomen sairaankuljetusliitto SSK ry  
Suomen sairaankuljetusliitto SSK ry  
Suomen Syöpäpotilaat ry  
Suomen Yrittäjät ry  
Svenska Finlands Folkting SFF  
Takuusäätiö  
Tasa-arvovaltuutettu  
Tatu ry  
Tehy ry  
Terveystieteiden tutkimuskeskus  
TietoEVRY  
Vakuutuslaitokset  
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE  
Valtioneuvoston oikeuskansleri  
Valtiovarainministeriö  
Vammaisfoorumi ry  
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE  
Vanhan Vaasan sairaala  
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry  
Vanhusasiavaltuutettu  
Vanhustyön keskusliitto – Centraförbundet för de gamlas väl ry  
Vankiterveydenhuollon yksikkö  
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue  
Varsinais-Suomen hyvinvointialue  
Verohallinto  
Veronmaksajain Keskusliitto ry  
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

## Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvätömien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:
2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):
3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Lisäksi hyvinvointialueita, HUS-Yhtymää ja Helsingin kaupunkia sekä potilastietojärjestelmien toimittajia ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta pyydetään ottamaan erityisesti kantaa seuraaviin kysymyksiin. Huomioikaa, että kysymykset 5 ja 6 koskevat eri kuljetuksia, ensimmäinen ensihoitopalveluun sisältyviä ja toinen muita sairaankuljetuksena nykyisin korvattavia kuljetuksia:

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoidorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.
5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältyvätömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.
6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

Lisäksi pyydämme opetus- ja kulttuuriministeriötä ottamaan kantaa erityisesti seuraavaan kysymykseen:

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Cantell-Forsbom Anna  
Sosiaali- ja terveysministeriö

Viitanen Karin  
Sosiaali- ja terveysministeriö